

STIJGING VAN DE ENERGIEPRIJZEN - VANWAAR KOMT DIE STIJGING? -

PRAKTISCHE FICHE VOOR MAATSCHAPPELIJK WERKERS

U vindt alle actuele informatie op
www.energiesteun.brussels

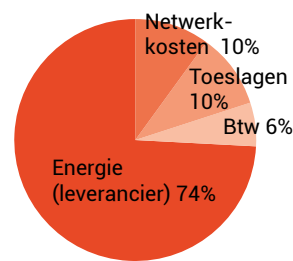

Waarom zijn de tarieven op onze energiefactuur gestegen?

De huidige tariefstijging is toe te schrijven aan de gestegen prijzen op de groothandelsmarkten voor gas en elektriciteit. Merk op dat de prijs op de groothandelsmarkt de uiteindelijke prijs die de consument betaalt slechts voor een deel kan beïnvloeden. De rest bestaat uit distributie- en transportkosten, toeslagen en belastingen (zie onderstaande grafiek).

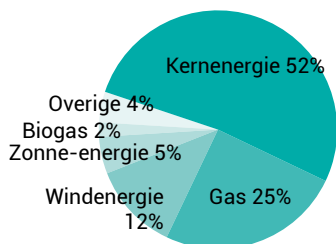
Onderdelen van een elektriciteitsfactuur

Bron: CREG

Energiemix in België in 2021

Bron: Elia

Waarom is er een algemene stijging van de groothandelsmarktprijzen?

Deze stijging is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de gestegen prijs voor aardgas op de internationale markten. In België verwarmt 47% van de inwoners op gas. In het Brussels Gewest loopt dat percentage zelfs op tot 79%. Hoewel gemiddeld slechts 25% van onze elektriciteitsproductie afkomstig is van gas (zie onderstaande grafiek), heeft het mechanisme voor de bepaling van de groothandelsprijzen voor elektriciteit in Europa bovendien tot gevolg dat de elektriciteitsprijs vaak gekoppeld is aan de gasprijs.

Waarom heeft de gasprijs zo'n effect op de elektriciteitsprijs?

Het mechanisme voor de bepaling van de groothandelsprijzen werkt zo dat de uiteindelijke prijs van alle op een specifiek moment geproduceerde elektriciteit wordt bepaald door de laatste bron die aan de totale vraag van het land kan voldoen, en meestal is die bron aardgas. Met andere woorden, telkens als we niet aan de volledige vraag naar elektriciteit in België kunnen voldoen met goedkopere energiebronnen (hernieuwbare energie, kernenergie, ...) en we aardgas moeten verbranden, zodat iedereen over elektriciteit kan beschikken, wordt al onze elektriciteit betaald tegen de gasprijs. De huidige stijging van de gasprijs heeft dus directe gevolgen voor de prijs van alle elektriciteit die we verbruiken. De Europese Unie overweegt nu om dit prijszettingsmechanisme te hervormen.

Waarom stijgt de gasprijs zo sterk?

Daar zijn vier grote redenen voor:

- **Het economische herstel na de coronacrisis.** In 2020 en 2021 heeft de economische bedrijvigheid een aantal maanden stilgelegen als gevolg van de coronapandemie. Daarna werd die wereldwijd flink hernomen, zonder dat de timing en de omvang van deze economische heropleving voldoende konden worden voorzien. Dit leidde tot een grote wereldwijde vraag naar aardgas. En doordat het aanbod zich niet snel genoeg heeft kunnen aanpassen, is de gasprijs gestegen.
- **De geopolitieke kwesties en de Russische invasie van Oekraïne.**
- **De passieve houding van de Europese Unie en haar lidstaten.** De EU en de verschillende Europese landen hebben zeer lang gewacht om maatregelen te nemen ter beperking van de gasprijs voor de consument. Momenteel is er een akkoord over bepaalde maatregelen (afromen en belasten van overwinsten en de vraag inperken) maar nog niet over andere, meer structurele maatregelen om de gasprijs direct omlaag te krijgen.
- **De stijging van de prijs van de CO₂-emissierechten.** Gezien de klimaatambities van de Europese Unie om de totale CO₂-uitstoot de komende jaren te verlagen, worden de beschikbare emissierechten binnen het EU-emissiehandelssysteem geleidelijk verminderd en stijgt bijgevolg de prijs van deze rechten. Deze vierde factor verklaart echter maar een klein deel (ongeveer 10%) van de totale prijsstijging.

Hoelang mogen we uitzonderlijk hoge prijzen verwachten?

Volgens experts zullen de prijzen nog enkele jaren hoog blijven. Op Europees niveau worden momenteel verschillende aspecten besproken, die van invloed kunnen zijn op de energiefactuur: prijszetting, mogelijkheid tot groepsaankopen, investeringen in andere energiebronnen, energietransitie, enz. Naargelang de gekozen opties zal de impact negatief of positief zijn.

Welke prijsstijging mogen we concreet verwachten over een jaar?

Met een 'variabel' contract is het zeer moeilijk te voorzien welke prijs er op jaarbasis zal moeten worden betaald. Volgens de CREG (de federale regulator voor energie) bedragen de prijzen in september 2022 voor een gemiddeld jaarlijks verbruik (gezin met vier personen) 3.250 euro per jaar voor elektriciteit en 5.950 euro per jaar voor gas, goed voor een totale jaarfactuur van om en bij de 9.200 euro. De volgende tabellen geven de evolutie van de prijzen weer en bieden een vergelijking tussen het commerciële tarief en het sociaal tarief. <https://www.creg.be/sites/default/files/assets/Publications/Studies/F2442NL.pdf> (grafiek p. 38 & 40)